

Lausunto

31.10.2024

VN/26458/2023
VN/26458/2023-OKM-37

Liikenne- ja viestintäministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle mikroliikkumista ohjaavaksi lainsäädännöksi

Lausuntopyyntöne 24.9.2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää esitystä mikroliikkumista ohjaavaksi lainsäädännöksi suurimmalta osaltaan onnistuneena.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kannan mukaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta lainsäädäntöön tulee säätää sähköpotkulaudan ja muiden kevyiden sähköajoneuvojen kuljettajille 15 vuoden ikäraja.

Esityksen tavoitteet

Huomiot esityksen tavoitteista

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää kannatettavana esityksen yleistä tavoitetta parantaa liikenneturvallisuutta ja liikenteen esteettömyyttä.

Toteamme, että jalkakäytävät ja kevyen liikenteen reitit ovat tutkimusten mukaan tärkeimpiä asukkaiden liikkumiseen käyttämiä reittejä, joten niillä suuri merkitys kaikille avoimina matalan kynnyksen liikuntapaikkoina. Näillä on suuri kansanterveydellinen merkitys. Liikenneturvallisuuden, liikenteen esteettömyyden ja liikenneympäristön viihtyvyyden parantaminen tukevat osaltaan liikkumattomuuden ongelman ratkaisemista ja siten myös hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista myös tältä osin. Mielikuva turvallisesta liikkumisympäristöstä osaltaan kannustaa liikuntaan.

Nykytilanteessa sähköpotkulautojen käyttötavat aiheuttavat myös vaaratilanteita lapsille ja muille henkilöille, joilla on iästä tai vammasta johtuvia havaintokyvyn, liikkumisen ja tasapainon rajoitteita. Vaaratilanteita ja esteettömyysongelmia aiheutuu muun muassa sähköpotkulautojen suuresta määrästä, suurista tilannenopeuksista, liikkumisen äänettömyydestä ja väärinpysäköinnistä. Sähköpotkulaudat ja muut kevyen liikenteen reittejä ja jalkakäytäviä käyttävät liikennevälineet haittaavat merkittävästi lasten, vanhusten ja vammaisten ihmisten itsenäistä liikkumista. Esityksellä tuetaan YK:n vammaisyleissopimuksen täytäntöönpanoa.

Esityksen vaikutukset

Huomiot esityksen vaikutusten arviointia koskevasta luvusta 4.2

Liikenneympäristön turvallisuuden ja esteettömyyden parantaminen lisää koettua turvallisuutta. Kiinnitämme huomiota, että esityksen vaikutuksia arvioitaessa ei ole nostettu esiin laadittavan lainsäädännön vaikutusta kevyen liikenteen reittien ja jalkakäytävien kansalaisten yhdenvertaisten

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

liikuntamahdollisuuksien parantamiseen verrattuna nykytilanteeseen. Nähdäksemme myös tämä seikka tulee esittää esityksen vaikutusten arviointia koskevassa luvussa.

Mikroliikennelupa

Huomiot mikroliikennelupaa koskevista ehdotuksista

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää perusteltuna, että kunnille annetaan oikeus mikroliikennelupiin liitettävillä lupaehdoilla säädellä kunnan alueella toimivien sähkökäyttöisten kevyiden ajoneuvojen ja polkupyörien vuokraavien yritysten toimintaa ja liittää lupiin lupaehtoja, jotka ovat tarpeellisia liikenneturvallisuuden, esteettömyyden ja tai tien kunnossapidon kannalta. Pidämme kevyen liikenteen reittien käyttäjien yhdenvertaisuuden ja taajamaympäristön esteettömyyden kannalta tarpeellisena, että kunnat voisivat määritellä muun muassa erilaisia pysäköinti- ja nopeusrajoitusalueisiin liittyviä lupaehtoja.

Koska käsitykset säätelyn tarpeellisuudesta ja säätelyn keinoista voivat vaihdella kunnittain, opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että lainsäädännön tueksi laaditaan kuntia ohjeistavaa materiaalia.

Promilleraja

Huomiot kevyiden sähköajoneuvojen ja moottorilla varustettujen polkupyörien kuljettamisen promillerajaa koskevista ehdotuksista

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää turvallisuuden, esteettömyyden ja kansalaisten yhdenvertaisten liikkumismahdollisuuksien kannalta perusteltuna säätää promilleraja kevyiden sähköajoneuvojen ja moottorilla varustettujen polkupyörien kuljettamiselle.

Liikennevalvonta

Huomiot liikennevalvontaa koskevista ehdotuksista

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää ehdotuksia kannatettavina ja esityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta tarpeellisina.

Liikenneohjauslaitteet

Huomiot uusia liikenteenohjauslaitteita (liikennemerkki ja tiemerkinä) koskevista ehdotuksista

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää ehdotuksia kannatettavina.

Ajoneuvolain soveltamisala

Huomiot ajoneuvolain soveltamisalan muuttamista koskevasta ehdotuksesta

Opetus- ja kulttuuriministeriön kannan mukaan ajoneuvolain 1 a §:ään esitetty muutos parantaa mm. jalankulkijoiden ja liikkumisen apuvälineitä käyttävien henkilöiden asemaa ja on siten perusteltu turvallisuuden ja esteettömyyden toteutumisen kannalta.

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Huomiot muista mahdollisista asioista

Opetus- ja kulttuuriministeriön kannan mukaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta lainsäädäntöön tulee säätää sähköpotkulaudan ja muiden kevyiden sähköajoneuvojen kuljettajille 15 vuoden ikäraja. Ikärajaa suosittelee myös liikenneturva ja European Traffic Safety Council.

Kuten esityksestä käy ilmi useassa eurooppalaisessa verrokkimaassa on katsottu tarpeellisesti säätää kevyiden sähköisten ajoneuvojen kuljettajille ikäraja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö perustelee tätä liikennetaitojen osaamisella, rikosoikeudellisen vastuun alkamisella 15 vuoden iässä sekä onnettomuustilastoilla. HUS:n mukaan Suomessa on loukkaantunut 600 12–13 -vuotiasta lasta viiden vuoden aikana sähköpotkulaitoihin liittyvissä onnettomuuksissa. Lisäksi lapsia on menehtynyt sähköpotkulautauksetonnettomuuksissa. Lapsilla ei ole yleensä sellaista taitoa, kokemusta ja havaintokykyä, jota vaaditaan kevyiden sähköajoneuvojen kuljettajilta.

Sähköpotkulaudalla ajaminen vaatii saman tyyppistä osaamista ja kokemusta liikenteestä kuin mopoiu, jolle on asetettu 15 vuoden ikäraja ja mopokortin suorittamispakko. Kuljettajan pitää osata

mm. liikennesäännöt, hallita muun liikenteen havainnointi ja valita sopiva tilannenopeus. Jo 25 km/h kulkevalla sähköavusteisella ajoneuvolla muun liikenteen havainnointi vaikeutuu. Yksityisomisteisten sähkökäyttöisten ajoneuvojen joukossa on maksiminopeudeltaan nopeampia kuin 25 km/h kulkevia ajoneuvoja. Ikärajalla voitaisiin säädellä myös muiden kuin mikroliikennepalveluja tarjoavien yritysten omistamien sähkökäyttöisten ajoneuvojen käyttöä.

Lisäksi ikäraja kannustaisi lapsia ja nuoria liikkumaan fyysisen kunnon kannalta kestävämmillä tavoilla.

Kiinnitämme lisäksi huomiota, että sivuilla 18 ja 22 liikennevirhemaksusta suojakypärän käytön lainlyönnin seurauksena on esitetty keskenään ristiriitaiset käsitykset.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Rakennusneuvos

Mikko Helasvuo

VN/26458/2023-OKM-37

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: